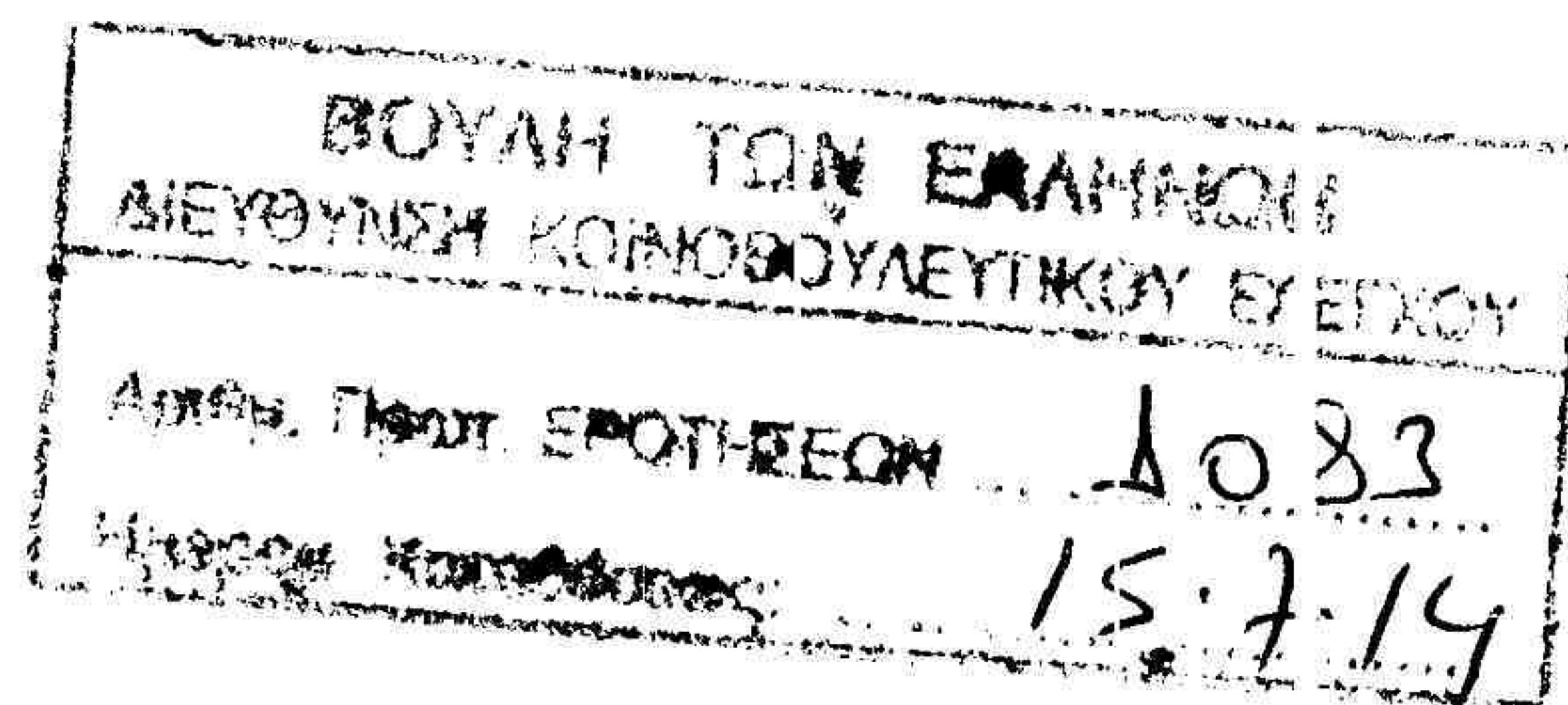

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τον κ. Υπουργό Οικονομικών

Θέμα: Επιφυλάξεις για την αποτελεσματικότητα των ρυθμίσεων - ΕΚΠΟΙΖΩ

Η Γενική Διευθύντρια της ΕΚΠΟΙΖΩ και Αντιπρόεδρος της ΠΟΜΕΚ «Η ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ» κα. Παναγιώτα Καλαποθαράκου, εκφράζει τις σοβαρότατες επιφυλάξεις για την αποτελεσματικότητα των ρυθμίσεων που πρόσφατα ανακοίνωσε η Τράπεζα της Ελλάδος με τη με αρ. 42/30-05-2014 Πράξη της.

Πιο συγκεκριμένα, η εν λόγω Πράξη παραθέτει ενδεικτικά 22 ρυθμίσεις τις οποίες μπορούν να εφαρμόσουν οι τράπεζες προκειμένου να ρυθμίσουν τα δάνεια των νοικοκυριών και επιχειρήσεων, ενώ δυστυχώς οι ρυθμίσεις αυτές μπορεί να κινδυνεύουν να μείνουν «γράμμα κενό», διότι αφήνει στη διακριτική ευχέρεια της κάθε τράπεζας ποιες και πόσες ρυθμίσεις θα ακολουθήσει αλλά και με ποια κριτήρια, δεν προβλέπεται η υποχρέωση των τραπεζών να συνεργαστούν μεταξύ τους για να δώσουν μια λύση από κοινού και δεν υποχρεώνει τις τράπεζες να έχουν ως πρώτη επιδίωξή τους την εξεύρεση οριστικής λύσης.

Επειδή η εφαρμογή και η επιλογή των ρυθμίσεων επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια της κάθε τράπεζας, εύλογα λοιπόν γεννώνται τα ακόλουθα ερωτήματα, όπως τι ρυθμίσεις θα υιοθετήσει, ποια κριτήρια θα θέσει, ποιος και πώς θα συνεκτιμήσει την οικονομική, οικογενειακή και κοινωνική κατάσταση του οφειλέτη και τι ποσό μπορεί να καταβάλει και ποιος θα προσδιορίζει αυτό όταν υπάρχουν περισσότεροι δανειστές.

Από την εμπειρία της στην ΕΚΠΟΙΖΩ η κα. Καλαποθαράκου και από τα στοιχεία που διαθέτει, διαπιστώνει, ότι κατά μέσο όρο οι οφειλέτες οφείλουν σε 2,8 τράπεζες, ενώ πουθενά δεν προβλέπεται η υποχρέωση των τραπεζών να συνεργάζονται και να προτείνουν από κοινού λύση στη ρύθμιση των οφειλών, γι' αυτό και είναι επιτακτική ανάγκη η ΤτΕ να υποχρεώσει τις τράπεζες να συνεργαστούν και να θέσει τα κριτήρια αυτής της συνεργασίας.

Επιπλέον επειδή η Πράξη της ΤτΕ δεν υποχρεώνει τις τράπεζες να εξαντλούν τα περιθώρια για εξεύρεση οριστικής λύσης πρωτίστως, με αποτέλεσμα να αφήνει τη δυνατότητα στις τράπεζες να προτείνουν κατά το δοκούν λύσεις βραχυπρόθεσμες με ορίζοντα το πολύ 5ετίας και απλώς να μεταφέρεται το πρόβλημα του οφειλέτη για αργότερα, με αποτέλεσμα να διογκώνεται ο δανεισμός του, είναι πολύ σημαντικό να υπάρξουν οριστικές λύσεις με χρονικό ορίζοντα απεγκλωβισμού, όπου θα ρυθμίζονται οι οφειλές του, με τρόπο βιώσιμο και ρεαλιστικό και να απαλλάσσεται από τη θηλιά του δανεισμού, αλλά και να δοθεί στον οφειλέτη μια δεύτερη ευκαιρία ώστε να μπορέσει να επανενταχθεί στην οικονομική και κοινωνική ζωή.

Από τη διαχείριση στην ΕΚΠΟΙΖΩ των 13.000 και πλέον υπερχρεωμένων καταναλωτών διαπιστώνεται, ότι εκατοντάδες νοικοκυριά βιώνουν οικονομικό και κοινωνικό αποκλεισμό, περιθωριοποιούνται, έχουν αυξηθεί επικίνδυνα τα προβλήματα της υγείας τους και ιδίως της ψυχικής τους (κατάθλιψη κ.τ.λ), ενώ διάχυτος είναι ο φόβος ότι ο αριθμός των αστεγών και στη χώρα μας θα αυξηθεί σημαντικά, δεδομένου ότι από την 1/1/2015 απελευθερώνονται οι πλειστηριασμοί των ακινήτων και δεν θα υπάρχει καμία προστασία στα ακίνητα ούτε για την κύρια κατοικία.

Συγχρόνως οι τράπεζες μέχρι σήμερα δεν έχουν προχωρήσει σε ρυθμίσεις ρεαλιστικές προς τους οφειλέτες, αντίθετα είναι αρνητικές, απρόθυμες, άκαμπτες και οι προτάσεις τους είναι εκτός τόπου και χρόνου και πέραν τούτου πιέζουν ασφυκτικά με αθέμιτους και παράνομους τρόπους τους οφειλέτες μέσω των εταιρειών ενημέρωσης (εισπρακτικών εταιρειών) και των δικηγορικών γραφείων στα οποία αναθέτουν την είσπραξη των οφειλών και ζητούν να τους καταβάλουν αστρονομικά ποσά.

Επιπλέον η ΕΚΠΟΙΖΩ αναφέρει, ότι ο άξονας στον οποίο θα πρέπει να κινηθούν οι ρυθμίσεις, είναι να πληρώσει ο καταναλωτής ένα ποσό αφού διασφαλίσει ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης και να απαλλαγεί από το υπόλοιπο, με βάση τη σημερινή πραγματική αξία των ακινήτων αλλά και τις πραγματικές οικονομικές του δυνατότητες, με τις λύσεις να είναι προς στην κατεύθυνση της μείωσης των επιτοκίων και της διαγραφής ενός ποσού, ώστε ο οφειλέτης να απεμπλακεί.

Ας μην ξεχνάμε, ότι αναίτια ο οφειλέτης βρέθηκε σε αυτήν την κατάσταση, έλαβε δάνεια σε μια άλλη εποχή με άλλα δεδομένα και σήμερα καλείται να καταβάλει στο ακέραιο τα ποσά αυτά και επιπρόσθετα επιβαρύνεται με τόκους υπερημερίας, με υψηλά έως ληστρικά επιτόκια, κεφαλαιοποίηση των ποσών που αδυνατεί να καταβάλει και σε πολλές

MARIA ΚΟΛΛΙΑ – ΤΣΑΡΟΥΧΑ
ΣΤ' Αντιπρόεδρος Βουλής των Ελλήνων
Βουλευτής Ν. Σερρών

περιπτώσεις στεγαστικών δανείων οι τράπεζες προχωρούν σε «δήθεν» ρυθμίσεις με επιμήκυνση του δανείου και αύξηση του επιτοκίου.

Υπό τις παρούσες συνθήκες, του τεράστιου όγκου των μη εξυπηρετούμενων δανείων στην Ελλάδα (πάνω από 80 δισ. ευρώ), αλλά και της προσπάθειας αναχαίτισης του κύματος αυτού, θα αναμενόταν η ΤτΕ να λάβει μέτρα ώστε να υποχρεωθούν οι τράπεζες σε ρεαλιστικές προσαρμογές των δανειακών υποχρεώσεων του δανειολήπτη και, αντιστοίχως, των απαιτήσεων των τραπεζικών ιδρυμάτων στις οικονομικές συνθήκες του δανειολήπτη. Ακριβώς στο ουσιαστικό αυτό ζήτημα, η παρούσα Πράξη υποχωρεί αντί να προβλέπει τις βασικές αρχές και κατευθύνσεις που διέπουν το πόσο πρόσφορη είναι η κάθε λύση, η Πράξη της ΤτΕ περιορίζεται στο να απαριθμεί ενδεικτικά αυτές, και δη σε Παράρτημα, παραθέτοντας ενδεικτικά 22 τύπους ρυθμίσεων που καλούνται να υιοθετήσουν οι τράπεζες.

Ακόμη περισσότερο, οι ενδεικτικά καταγραφόμενες λύσεις σωριάζονται σε τρεις σελίδες, η μία μετά την άλλη, χωρίς ουδεμία ένδειξη ως προς τον τρόπο που αυτές μπορούν να εφαρμόζονται, ως προς τις περιπτώσεις εκείνες που – έστω καταρχήν – κρίνονται κατάλληλες ή ως προς τις περιπτώσεις που κρίνονται ακατάλληλες.

Εξάλλου, παρότι οι ενδεικτικά αναφερόμενες λύσεις χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες, Βραχυπρόθεσμες, Μακροπρόθεσμες και λύσεις Οριστικής Διευθέτησης, καμία αρχή δεν υιοθετείται από την ως άνω Πράξη ως προς την υποχρέωση των τραπεζών να ακολουθήσουν τουλάχιστον κάποια από τις κατηγορίες αυτές, όπως θα ήταν για παράδειγμα η υποχρέωση των τραπεζών να αναζητήσουν καταρχήν λύσεις οριστικής διευθέτησης και μόνο αν αυτές δεν είναι κατάλληλες, λύσεις προσωρινής διευθέτησης.

Στοιχειώδης διάκριση θα έπρεπε, κατά την άποψή της, να γίνεται ανάλογα με τα περιουσιακά στοιχεία του δανειολήπτη, με ειδική μνεία για ειδική αντιμετώπιση της κατοικίας του ιδίου και της οικογένειάς του, η οποία δεν έχει μόνο οικονομική διάσταση, αλλά προέχοντος κοινωνική.

Χωρίς τη συμπερίληψη αρχών που να υποχρεώνουν τα τραπεζικά ιδρύματα να αναθεωρήσουν τον σημερινό τρόπο οργάνωσης της επιχειρηματικής τους δράσης στα θέματα του δανεισμού και των ρυθμίσεων, η Πράξη αυτή βελτιώνει μεν τη σημερινή χαοτική διαδικασία επαφής του δανειολήπτη με την τράπεζα, δεν αφορά, ωστόσο, στο πραγματικό συμφέρον των δανειοληπτών, που είναι η προσαρμογή στις πραγματικές σημερινές συνθήκες και στις πραγματικές δυνατότητές τους.

Οι Τύποι Επιλογών Ρύθμισης που προτείνονται από την ΤτΕ, επιβεβαιώνουν την άρνηση του τραπεζικού συστήματος να επωμισθεί ουσιαστικά κάποιο από το κόστος της οριστικής διευθέτησης των ήδη από ετών μη εξυπηρετούμενων δανείων, είναι βέβαιο, ότι οι δανειολήπτες που θα βρεθούν αφενός θα επιβαρύνονται με όλα τα έξοδα της υλοποίησης των λύσεων αυτών (αφού τα έξοδα αυτά δεν επιβάλλονται στις τράπεζες), αλλά και επιπλέον με το βάρος της πλήρους εξόφλησης των οφειλών τους (αφού όλοι σχεδόν οι τύποι ρυθμίσεων που αναφέρονται στην Πράξη προϋποθέτουν την πλήρη εξόφληση), σύντομα θα αποθαρρυνθούν.

Οι μόνες πιο τολμηρές προτεινόμενες ρυθμίσεις είναι η μόνιμη μείωση του επιτοκίου ή του συμβατικού περιθωρίου, η μερική διαγραφή των χρεών και η ανταλλαγή ενός στεγαστικού δανείου με άλλο μικρότερης αξίας, ενώ ακόμη και η Τράπεζα της Ελλάδος φαίνεται να αναγνωρίζει ότι ορισμένα επιτόκια είναι υπερβολικά υψηλά.

Ειδικότερα ως προς τις προτεινόμενες ρυθμίσεις και συγκεκριμένα τις βραχυπρόθεσμες, οι έξι που προτείνονται, με ορίζοντα το πολύ 5ετίας, είναι η καταβολή μόνο τόκων, οι μειωμένες δόσεις, η περίοδος χάριτος, η αναβολή πληρωμής δόσης/δόσεων, η τακτοποίηση καθυστερούμενου υπολοίπου και η κεφαλαιοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών, όχι μόνο δεν αντιμετωπίζουν το πρόβλημα έστω και προσωρινά, αλλά το διογκώνουν και το μεταθέτουν για αργότερα. Οι ρυθμίσεις αυτές πρέπει να συνοδευθούν από δραστικές μειώσεις των επιτοκίων, πάγωμα του εκτοκισμού μη επιβάρυνση με τόκους υπερημερίας και πρόσθετα έξοδα αδιαφανή και παράνομα που επιβαρύνονται οι καταναλωτές οι οποίοι αδυνατούν να εξυπηρετήσουν τα δάνειά τους, ενώ οι ρυθμίσεις αυτές σήμερα εφαρμόζονται σε μεγάλο βαθμό από τις τράπεζες, παρέχοντας μια προσωρινή ανακούφιση στους οφειλότες και απλώς μεταθέτουν και διογκώνουν το πρόβλημα.

Όσον αφορά τις Μακροπρόθεσμες ρυθμίσεις οι οκτώ που προτείνονται με ορίζοντα πέραν της 5ετίας, είναι η μόνιμη μείωση του επιτοκίου και του συμβατικού περιθωρίου, η αλλαγή τύπου επιτοκίου από κυμαινόμενο σε σταθερό ή αντίστροφα, η παράταση διάρκειας αποπληρωμής του δανείου, ο διαχωρισμός της χορήγησης - ενυπόθηκο δάνειο σε δύο τμήματα, η μερική διαγραφή χρεών, λειτουργική αναδιάρθρωση της επιχείρησης και οι συμφωνίες ανταλλαγής χρέους με μετοχικό κεφάλαιο.

Επίσης σε θετική κατεύθυνση είναι η μόνιμη μείωση του επιτοκίου καθώς και η μερική διαγραφή χρεών, ωστόσο θα περίμενε κανείς να τεθούν από την ΤτΕ τα κριτήρια όπου οι τράπεζες θα είναι υποχρεωμένες να υιοθετήσουν και όχι η κάθε μια να υιοθετεί δικά της κριτήρια για τη ρύθμιση των οφειλών σε ανάλογες περιπτώσεις. Οι λοιπές προτεινόμενες ρυθμίσεις είναι φανερό ότι σε καμία περίπτωση δεν αντιμετωπίζουν το πρόβλημα αν δεν συνδυαστούν και δεν

ΜΑΡΙΑ ΚΟΛΛΙΑ – ΤΣΑΡΟΥΧΑ
ΣΤ' Αντιπρόεδρος Βουλής των Ελλήνων
Βουλευτής Ν. Σερρών

συνυπολογιστούν και με άλλες παραμέτρους, όπως περιορισμό της οφειλής στο δανειοδοτούμενο ακίνητο και διαγραφή του υπόλοιπου ποσού.

Όπως άλλωστε είναι γνωστό, πολλοί οφειλέτες στεγαστικών δανείων έχουν καταβάλει ένα μεγάλο ποσό μέχρι σήμερα, το οποίο ενδέχεται να αντιστοιχεί στη σημερινή αξία του ακινήτου τους και είναι άδικο να καλούνται να καταβάλλουν ένα ακόμα μεγάλο ποσό, το οποίο υπολείπεται σημαντικά της σημερινής αξίας του συγκεκριμένου ακινήτου, με αποτέλεσμα να μην έχουν κίνητρο να κρατήσουν το ακίνητο και βεβαίως σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να υποθηκεύεται και άλλο ακίνητο για το ίδιο δάνειο.

Επιπροσθέτως, σε πολλές περιπτώσεις η επιμήκυνση της αποπληρωμής του δανείου πρέπει να συνοδεύεται με μείωση του επιτοκίου, αλλιώς επιβαρύνεται δυσανάλογα ο οφειλέτης για την εξόφλησή του.

Συγχρόνως, οι οκτώ οριστικές ρυθμίσεις που προτείνονται είναι οι εθελοντική παράδοση ενυπόθηκου ακινήτου, η μετατροπή σε χρηματοδοτική μίσθωση, η πώληση και ενοικίαση, η μεταβίβαση - πώληση του δανείου, η ανταλλαγή με στεγαστικό μικρότερης αξίας, η διαχείριση σε εκκαθάριση και η ρευστοποίηση εξασφαλίσεων δικαστικές/νομικές ενέργειες.

Εκτός από την ανταλλαγή με στεγαστικό μικρότερης αξίας που έχει προταθεί και από την ΕΚΠΟΙΖΩ, οι υπόλοιπες ρυθμίσεις προβλέπουν στην πλειοψηφία τους τη μεταβίβαση του/των ακινήτων στην τράπεζα, με ό,τι συνεπάγεται.

Είναι φανερό, ότι οι ρυθμίσεις αυτές δεν είναι καθόλου ευνοϊκές, διότι δείχνουν να αγνοούν τις πραγματικές συνθήκες της ελληνικής κοινωνίας (μείωση μισθών και συντάξεων πάνω από 50%, ανεργία 30%, απαξίωση της αξίας των ακινήτων, κλείσιμο μικρομεσαίων επιχειρήσεων κ.τ.λ.) και παραγνωρίζοντας αυτήν την κατάσταση, προχωρούν σε μέτρα τα οποία μόνο τις τράπεζες εξυπηρετούν και δίκαια αναρωτιέται κανείς αν οι δανειστές μας επιθυμούν την απόλυτη εξαθλίωσή μας, την απόλυτη διάλυση της μεσαίας τάξης, τη δέσμευση του ακινήτου μας αλλά και ολόκληρης της περιουσίας μας, αλλά και τη μεταβίβαση σε εταιρείες του εξωτερικού και την υποταγή μας σε άλλα συμφέροντα εκτός Ελλάδας.

Εν κατακλείδι από την πράξη της Τράπεζας της Ελλάδος ελλείπουν όμως δύο βασικές ασφαλιστικές δικλίδες που παίζουν ουσιαστικό ρόλο στην επιτυχία των οιονδήποτε ρυθμίσεων. Αφενός βασικός παράγοντας στη ρύθμιση των οφειλών των υπερχρεωμένων είναι ο υπολογισμός της ρύθμισης με βάση τις πραγματικές ανάγκες διαβίωσης των υπερχρεωμένων, όχι με σκοπό την εξαθλίωση αυτών, αλλά με γνώμονα τη διατήρηση εντός επιπέδου αξιοπρεπούς διαβίωσης αυτών και των οικογενειών τους και επιπλέον άλλος ένας βασικός παράγοντας είναι η ύπαρξη ενός ορατού ορίζοντα αποπληρωμής των χρεών, ορίζοντας όμως που ελλείπει παντελώς από όλους τους προτεινόμενους τύπους διευθέτησης.

Για να είναι Οριστική λοιπόν η όποια Διευθέτηση, όπως ευαγγελίζεται η Πράξη της Τράπεζας της Ελλάδος, οι δύο παράγοντες θα πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπ' όψιν, ενώ η οριστική επίλυση του προβλήματος των καθυστερούμενων δανείων είναι απολύτως αναγκαία η προσαρμογή στις πραγματικές σημερινές συνθήκες και στις πραγματικές δυνατότητες των δανειοληπτών.

Εξαιτίας όλων των παραπάνω με αγωνία αναμένονται ποιες συγκεκριμένες τολμηρές πρωτοβουλίες θα λάβει η Τράπεζα της Ελλάδος, ώστε επιτέλους να προχωρήσουν οι τράπεζες σε υιοθέτηση συγκεκριμένων βιώσιμων ρυθμίσεων των οφειλών, διότι η καθυστέρηση στη ρεαλιστική αντιμετώπιση του προβλήματος της υπερχρέωσης έχει μόνο σαν αποτέλεσμα τη διόγκωσή του

Ερωτάται ο κ. Υπουργός:

Αν είναι στις προθέσεις σας η αξιοποίηση των προτάσεων της ΕΚΠΟΙΖΩ και προτεραιότητες σας η λήψη μέτρων προσαρμοσμένων στις πραγματικές δυνατότητες των δανειοληπτών αλλά και τις επικρατούσες συνθήκες.

Αθήνα, 15 Ιουλίου 2014

Η Ερωτώσα Βουλευτής

Μαρία Κόλλια Τσαρουχά
ΣΤ' Αντιπρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων
Βουλευτής Ν. Σερρών